

2020-10-29
I2020/02745

Infrastrukturdepartementet

Trafikverket

781 89 Borlänge

Uppdrag att analysera kostnadsutvecklingen vid upphandling och genomförande av investeringsobjekt

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Trafikverket att analysera kostnadsutvecklingen vid upphandling och genomförande av investerings- och reinvesteringsprojekt. Frågeställningar som ska belysas vid uppdragets genomförande är bl.a. följande:

- hur stora är skillnaderna i anbudssummor i lämnade anbud mellan anbudsgivarna i olika typer av entreprenader och projekt,
- hur stora är avvikelserna i lämnade anbud i förhållande till Trafikverkets bedömda entreprenadkostnader i olika typer av entreprenader och projekt,
- hur stora är avvikelserna i slutkostnad i förhållande till Trafikverkets bedömda entreprenadkostnader i olika typer av upphandlingar,
- hur utfallskvoter avseende slutförda entreprenader och projekt ser ut och vad resultatet beror på,
- orsakerna till avvikelser som bedöms omotiverade,
- vilka avvikelseorsaker som bedöms ha störst inverkan på kostnadsfördyringar och vilka åtgärder som bör vidtas för att minska avvikelserna,
- hur olika former av upphandlingsförfarande, utvärderingskriterier och affärsformer påverkar utfallet av slutkostnader, samt
- vilka möjligheter regelverk inom området ger för att kunna vidta effektiva åtgärder för att minska kostnadsöverskridanden, t.ex. lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.

Analysen i uppdraget ska avgränsas till investeringar och åtgärder med en beräknad kostnad över 100 miljoner kronor vilka har avslutats under perioden 2018–2020. Trafikverket ska vidare upprätta en handlingsplan med ett åtgärdsprogram för att minska kostnadsöverskridanden i investeringsverksamheten.

Trafikverket ska vid uppdragets genomförande samverka med Byggföretagen, Maskinentreprenörerna, Upphandlingsmyndigheten, Konkurrensverket, Statens väg- och transportforskningsinstitut och andra relevanta aktörer.

Uppdraget ska redovisas senast den 26 mars 2021 till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Regeringen har höga ambitioner när det gäller att säkerställa kvalitet i de offentliga inköpen och har därför bl.a. lanserat en nationell upphandlingsstrategi. Där framhåller regeringen att de upphandlande myndigheterna behöver ta ett större ansvar för att upphandla mer strategiskt och ansvara för att skattemedel används på bästa sätt.

Regeringen anser att det är centralt att de medel som staten tilldelar infrastrukturområdet används effektivt. Sverige ska ha en robust, miljöanpassad och pålitlig transportinfrastruktur som ligger i framkant när det kommer till innovation och effektiva lösningar. Med en ökad produktivitet och innovationsgrad är ambitionen att få ut mer av de resurser som läggs på transportsystemet. Detta ställer samtidigt krav på att upphandlingar utformas och genomförs på ett sätt som stimulerar till en sådan utveckling. Det är därför av stor vikt att Trafikverket och entreprenadbranschen gemensamt verkar för ökad produktivitet och innovationsgrad samt en attraktiv anläggningsbransch.

Regeringen har uppdragit åt Trafikverket att under tre år (2018–2020) redogöra för sitt produktivitets- och innovationsarbete samt bedömda effekter av arbetet (N2017/06132). Uppdraget omfattar bland annat att Trafikverket ska genomföra och redovisa en kontraktsuppföljning avseende kontrakt avslutade under föregående år. I sin slutrapportering av uppdraget redovisar Trafikverket att utfallskvoten, det vill säga den totala kontraktssumman för samtliga kontrakt jämfört med det totala kontraktsutfallet, för

kontrakt som avslutats under 2019 har ökat i förhållande till föregående år. Ökningen beror enligt Trafikverket till största del på innehålls- och kostnadsförändringar i kontrakten.

Regeringen anser att det är problematiskt att kostnader i Trafikverkets entreprenadverksamhet ökar i förhållande till avtalad kontraktssumma och att även projektutfallet visar en tendens att öka över tid. Trafikverket bör därför genomföra fördjupade analyser av orsakerna till detta och föreslå åtgärder och upprätta en handlingsplan för att motverka kostnadsöverskridanden.

På regeringens vägnar

Tomas Eneroth

Mats Bellinder

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA och OU
Miljödepartementet/ME
Infrastrukturdepartementet/TM och US